
Bakalářské studium je nutností

Bakalářské studium je nutností

Budou k němu muset přistoupit i filologické obory, které se mu až dosud leckde bránily

Akademický titul bakaláře donedávna české vysoké školství téměř neznalo.

Během posledních několika let byste ale těžko hledali vysokou školu, která by tento kratší, ale přesto plnohodnotný studijní program nenabízela.

Díky třístupňové struktuře studia bude možné lépe kombinovat studium v zahraničí a doma a také navazovat na získané vzdělání v rámci různých oborů, fakult i univerzit. Zatímco studenti možnost "rychlého" vysokoškolského vzdělání vítají, leckteří vedoucí kateder si při tvorbě nových studijních plánů rvou vlasy.

O výhodách a nevýhodách strukturovaného studia se na akademické půdě diskutuje už léta. Konkrétní výsledky diskusí přinesla konference ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z prosince 2004.

Rok 2010 sjednotí studijní systémy v celé EU

V ideálním případě by měl již v roce 2010 existovat tzv. evropský vzdělávací prostor, který zaručí vzájemné uznávání kreditů (ECTS) a akademických titulů, čímž podpoří studentskou mobilitu, zvýší kvalitu vzdělávání a již po třech letech připraví odborníky pro praxi. Jejich kolegové pokračující na navazujícím magisterském studiu se budou zabývat teoretičtějšími otázkami a připravovat se na akademickou dráhu a případný doktorát.

Jak nás poučují oficiální dokumenty Univerzity Karlovy, je bakalářské studium, trvající 3 až 4 roky, zaměřeno zejména na "přípravu ke studiu v navazujícím magisterském programu a k výkonu povolání". Navazující magisterský program je plánován na 2 až 3 roky a dohromady tak dospějeme ke stejné délce studia i vstřebané látky jako v dříve tradičním pětiletém cyklu.

Výhodou nového systému je především to, že po třech letech může student odejít do praxe, přihlásit se na jiný obor dané fakulty nebo i na jinou univerzitu. Když například v rámci pražské Fakulty sociálních věd UK student zkombinuje bakalářskou ekonomii s magisterskými mezinárodními vztahy, rozšíří svou kvalifikaci a jako doktorand může přejít třeba na katedru politologie.

"Je prima, že se po třech letech trápení ve škole můžu rozhodnout, jestli jít dál, nebo odejít aspoň s nějakým titulem - tedy ne že bych si titulu bakalář nějak vážil," vyjádřil největší přednost bakalářského mezistupně a zároveň obecně přetrvávající nedůvěru k němu Martin Kubš z VŠE.

Zaostává pražská FFUK a "matfyz"

Na některých fakultách, za všechny jmenujme pražskou filozofickou a matematicko-fyzikální, skládají studenti po druhém nebo třetím ročníku postupovou (případně soubornou) zkoušku. Ta shrnuje učivo z několika předmětů a svou náročností leckteré bakalářské zkoušky převyšuje. Mnoho studentů na této překážce skončí a po třech letech odejdou ze školy s prázdnou. Studenti doufají, že tyto zkoušky budou nahrazeny regulérní bakalářskou zkouškou. Sladkou odměnou však bude místo pouhého razítka v indexu bakalářský titul.

Jednou z prvních škol, která prosadila strukturované studium, byla pražská VŠE. Inovaci však brzy opustila a vrátila se k osvědčenému pětiletému modelu, údajně proto, že její bakaláři byli v praxi nežádání a nepoužitelní. Už v akademickém roce 2001/2002 se ale všech šest fakult ke strukturovanému studiu vrátilo. Rozsáhlou nabídku bakalářských programů mají i všechny fakulty ČVUT, které zatím nabízejí paralelně bakalářské a navazující magisterské studium i magisterské studium bez bakalářského mezistupně (5 a půl až 6 let studia).

Masarykova univerzita přijala letos celkem 29 260 studentů, z nichž dokonce 14 448 studuje bakalářský cyklus, zatímco navazujících magistrů je pouze 2083. Školy se snaží nabídku bakalářských programů rozšiřovat, někdy se však nepodaří získat akreditaci na navazující magisterský program.

Akreditace uděluje MŠMT na dvě standardní délky studijního programu. Na Univerzitě Karlově je akreditováno 220 magisterských programů, 124 bakalářských a 140 navazujících magisterských. Primárně na praxi orientuje své studenty třeba ústecká Fakulta sociálně ekonomická UJEP, která vypisuje 14 bakalářských programů, ale jen dva navazující magisterské. Některé obory však bakalářské studium oprávněně odmítají. Například pro čtyřleté studium učitelství (první

stupeň, mateřské školy) opravdu postrádá smysl. Čelem se k problému postavily filologické obory, které se také řadily k těm obtížně strukturovatelným. Na FF UK nyní lze studovat v bakalářském cyklu nejen romistiku nebo koreanistiku, ale i tlumočnictví v různých jazycích. Docent Petr Bílek, vedoucí katedry literatury a literární vědy na FF UK, problémy s přijetím bakalářského programu potvrzuje: "Máme podanou akreditaci na bakalářské studium, schvalování může trvat i rok. V červnu 2007 ale rozhodně chceme poprvé přijímat do bakalářského studia. Dlouho jsme se k tomu kroku rozhoupávali a měli k tomu odpor - tři roky se nám zdály málo, báli jsme se zploštění a zjednodušení tak důležitého oboru. Typ studentů se ale mění a bakalářské mezistupně jsou potřeba, ať chceme nebo ne."

Lékařství a práva se členit prakticky nedají

Když se student 3. lékařské fakulty vydá na půlroční stáž řekněme do Německa, může se mu stát, že mu po návratu jeho alma mater neuzná ani jediný získaný kredit. Studium všeobecného lékařství nebo třeba práva je totiž obecně velmi těžko prostupné: členit je na bakalářský a magisterský stupeň lze jen ve výjimkách, protože většinou by nevznikl ucelený kvalifikační stupeň. Kreditní systém je proto třeba na pražských právech stále jen snem za hranice vyjíždějících studentů. Na většině škol s kreditním systémem a třístupňovou strukturou je však možné po návratu ze stáže získat odpovídající kredity a známky (většinou hlavně z volitelných předmětů), aniž by student musel cokoli dohánět nebo dokonce přerušovat české studium. Doufejme, že až bude vyřešen problém bakalářských stupňů, podívají se akademické senáty na zoubek doladění kreditních systémů a jednotné klasifikaci. O co snazší by byla často vyzdvihovaná možnost mobility studentů mezi obory, školami a fakultami, kdyby na FAMU nebyly známkové stupně A - F, jinde 1 - 3 atd.

Kateřina Kadlecová